

prof. dr hab. Piotr Miciński
Akademia Muzyczna im. G. i K. Bacewiczów
w Łodzi

Łódź 22.07.2025

Recenzja pracy doktorskiej mgr Shuwen Jia

ZLECENIODAWCA RECENZJI :

Rada Dyscypliny Artystycznej Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina. Zlecenie przyjęto na podstawie nowej ustawy z dnia 20.07.2018 roku. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 742 z późn. zm.)

OCENA PRACY DOKTORSKIEJ:

Praca doktorska mgr **Shuwen Jia** pod tytułem:

Studium techniki wokalne, stylu muzycznego i charakterystyki postaci we włoskich ariach na sopran liryczny z początku, połowy i schyłku XIX wieku, a także ich wpływ jako inspiracja dla współczesnych wykonawców – na przykładach arii na sopran liryczny z oper „L’elisir d’amore”, „La traviata” oraz „La bohème”

składa się z dzieła artystycznego w formie nagrania audio, zapisanego na nośniku cyfrowym oraz jego opisu – dysertacji obejmującej 155 stron. Dzieło artystyczne zawiera nagranie 7 fragmentów wymienionych w tytule oper i zostało dokonane w dniach 13.11 i 19.12.2021 oraz 21.01.2022 roku w Studio S2 Polskiego Radia, w Warszawie. Doktorantce przy fortepianie towarzyszyła pianistka **Yinija Mao**, a reżyserem dźwięku był **Emilian Rymarowicz**. W nagraniu jako śpiewacy towarzyszący wystąpili także:

Nanxin Ye – w partii Nemorina - we fragmentach z opery „L’elisir d’amore” G. Donizettiego

Guang Hu – w partii Alfreda – we fragmentach z opery „La traviata” G. Verdiego

Lantao Li – w partii Germonta - we fragmentach z opery „La traviata” G. Verdiego

Promotorem doktoratu był **prof. dr hab. Artur Stefanowicz**.

W ramach dzieła zostały nagrane następujące utwory:

1. „Benedette queste carte!...Della crudele Isotta” – recytatyw i cavatina Adiny z I aktu opery „L’elisir d’amore” G. Donizettiego
2. „Prendi, per me sei libero...oh, gioia!”- aria Adiny z II aktu opery „L’elisir d’amore” G. Donizettiego
3. „È strano!...sempre libera”- recytatyw i aria Violetty z I aktu opery „La traviata”
4. „Addio del passato”- aria Violetty z III aktu opery „La traviata”

5. „Pura siccome un angelo” – duet Germonta i Violetty z III aktu opery „La traviata”
6. „Si, mi chiamano Mimi” – aria Mimi z I aktu opery „La bohème”
7. „Donde lieta uscì al tuo grido d’amore” – aria Mimi z III aktu opery „La bohème”

Dzieło artystyczne zostało stworzone z zachowaniem najwyższej staranności. Doktorantka prowadzi głos zgodnie z zasadami włoskiej szkoły *bel canto*, miękko śpiewa górne dźwięki, unika nadmiernej siły i spięć. Wszystkie wykonania noszą znamiona indywidualności artystki, obdarzonej wyjątkową muzykalnością. Zarówno w częściach recytatywnych, jak i w ariach i duecie wszelkie akcentowania w języku włoskim są generalnie poprawne. Także wymowa nie budzi zastrzeżeń. Artystka operuje głosem o ładnej barwie, nieco nadmiernej vibracji, a całość nagrania nie zawiera znaczących błędów intonacyjnych. Doskonale realizuje zapisy kompozytorskie w utworach wybranych kompozytorów, w tym *portamenta*, *tempo rubato*, *fermaty*. Górne dźwięki w kadencjach osiąga bezproblemowo. Wykonanie świadczy o dobrym zrozumieniu połączenia indywidualnej, wnikliwie przemyślanej interpretacji z realizacją zapisów dokonanych przez twórców. Wykonawczyni stosuje częste, uzasadnione zmiany dynamiczne i artykulacyjne, oraz operuje właściwą dla konkretnych utworów barwą głosu. W kadencjach i figuracjach wykazuje właściwą sprawność techniczną, także miejsca brania oddechów i ich częstotliwość nie budzą najmniejszych zastrzeżeń. Dobrym zabiegiem w kierunku uatrakcyjnienia dzieła artystycznego było zaangażowanie innych śpiewaków (dwóch tenorów i barytona) w jego stworzenie. Wyraźnie odczuwalna jest zmiana interpretacyjna we fragmentach dialogowych w stosunku do części ariajnych. Śpiewaczka wybrała na potrzeby nagrania partię dla głosu opisanego w *Handbuch der Oper* R. Klobera jako sopran liryczny i sopran liryczno-koloraturowy, co było zabiegiem nader słusznym, biorąc pod uwagę właściwości głosu, którym dysponuje. Dobre zrozumienie tekstu włoskiego wpływa zasadniczo na interpretację, która jest przekonująca i miejscami wzrusza. Doktorantka realizuje podczas nagrania wszystkie przemyślenia, które zawarła w *Opisie dzieła*, koncentrując się, oprócz poprawności technicznej i muzycznej na stworzeniu właściwego obrazu psychologicznego kreowanych postaci scenicznych i prezentacji zachodzących w nich przemian. W tym celu stosuje wszystkie dostępne śpiewakom środki, począwszy od prowadzenia głosu w artykulacji *legato*, przez wyrazistą dykcję, zmiany barwy głosu, zmiany dynamiczne, artykulacyjne i agogiczne. Słuchacz jednoznacznie odróżnia w nagraniu postaci Adiny, Traviaty i Mimi, choćby po zmianach w barwie głosu, intensywności wykonania i tworzonego nastroju, zgodnego ze sceną, z której wybrany fragment pochodzi. Jedynymi, technicznymi mankamentami wykonania są: czasem nadmierna vibracja i nieścisłości intonacyjne, gdy śpiewaczka używa nadmiernych napięć aparatu – na przykład w zakończeniu arii „È strano!...sempre libera”. Także nieco zbyt pobieżna artykulacja (np. w ariach Adiny), która w połączeniu z włoskim *legatem* i brakiem intensywnej wymowy spółgłosek powoduje, że tekst nie jest całkowicie czytelny dla słuchacza.

Na uznanie zasługują towarzyszący Doktorantce w nagraniu śpiewacy i pianistka.

Opis dzieła artystycznego został zawarty w czterech rozdziałach. Czytelnik odnajdzie w nim także: *Wstęp*, *Streszczenie* – w dwóch językach, *Podsumowanie*, *Bibliografię* i *Aneks nutowy*. Praca jest napisana z dbałością o poprawność językową i właściwy dla dysertacji styl naukowy oraz zawartość merytoryczną. Zastosowane metody badawcze nie budzą żadnych zastrzeżeń, wielość źródeł (*Bibliografia* zawiera 31 pozycji książkowych) i oparcie w wypowiedziach uznanych autorytetów sprawiają, że stawiane tezy są kompetentne i trafne, mają charakter analityczny i są zgodne z tematem pracy. W rozdziale dotyczącym twórczości wybranych kompozytorów Autorka stosuje syntetyczne wypowiedzi dotyczące jedynie aspektów ściśle związanych z kierunkiem dysertacji. W rozdziałach opisujących dzieło artystyczne Doktorantka zachowała systematyczność i każdy wykonywany fragment opery analizuje według jednego schematu: wstęp, tłumaczenie tekstu, analiza

muzyczna, analiza wokalna. Omówienie poszczególnych elementów dzieła jest dokonane w sposób absolutnie profesjonalny. Wszelkie opisywane w pracy aspekty wykonawstwa wokalnego zgodne są z obowiązującą obecnie wiedzą na ten temat. Ciekawe i merytorycznie poprawne są uwagi dotyczące różnic wykonawczych i stawianych śpiewaczkom wymagań występujących przy interpretacji twórczości wybranych kompozytorów, a także różnic w wykonaniach arii i duetów.

Należy podkreślić właściwą dbałość Doktorantki o poprawność edytorską pracy i jej warstwę językową. Tu upatruję zasług po stronie Promotora. Niestety nie udało się uniknąć drobnych błędów literowych i gramatycznych, które jednak absolutnie nie wpływają na całokształt oceny dysertacji. W *Rozdziale III* mgr **Shuwen Jia**, podobnie jak w rozdziałach późniejszych, dla lepszego zobrazowania tłumaczenia tekstu stosuje tabelkę, w której po stronie prawej umieściła tekst oryginalny, a po lewej jego tłumaczenie. O ile w przypadku później omawianych kompozycji, których tłumaczeń dokonała Maria Kornelia Bogacka zabieg ten jest słuszny, o tyle w przypadku translacji tekstów z opery „L’elisir d’amore” G. Donizettiego już nie. Tłumaczenia tekstów opery Donizettiego są autorstwa Karola Kurpińskiego pisane dawnym językiem polskim i są translacjami raczej swobodnymi, częściowo rymowanymi, dostosowanymi do warstwy muzycznej dzieła. W związku z tym poszczególnym wersom tekstu włoskiego po lewej stronie tabeli przyporządkowane są teksty polskiego, swobodnego tłumaczenia, które nie są zgodne z treścią oryginału. Do częstych błędów edytorskich w pracy należy pisanie określeń włoskich bez użycia kursywy lub cudzysłowu, a także wielokrotnie powtarzany błąd w tytule opery, w podpisach pod przykładami nutowymi - jest: „L’esir d’amore – powinno być „L’elisir d’amore”.

Podsumowaniem niniejszej recenzji niech będzie zdanie z *Opisu dzieła artystycznego* autorstwa Doktorantki, wykazujące celowość podjętej przez nią pracy, z którym autor niniejszej opinii całkowicie się zgadza:

Współczesna artystka, sięgając po XIX-wieczne arie Adiny, Violetty czy Mimì, nie tylko zanurza się w historii, lecz także buduje własny, indywidualny język muzycznego wyrazu – stając się tym samym aktywną uczestniczką nieprzerwanego dialogu między przeszłością a teraźniejszością operowej sceny.

KONKLUZJA

Podstawowym elementem pracy doktorskiej mgr **Shuwen Jia** jest dokonane nagranie fragmentów oper XIX- wiecznych kompozytorów włoskich G. Donizettiego, G. Verdiego i G. Pucciniego we własnej, oryginalnej interpretacji oraz opis stworzonego dzieła artystycznego. Nagranie zostało zrealizowane z należytą starannością wykonawczą i indywidualnością interpretacyjną. Doktorantka udowodniła, iż posiadane przez nią umiejętności techniczne i wiedza pozwalają na tworzenie własnych interpretacji dzieł kompozytorów włoskich. Na szczególne podkreślenie zasługuje muzykalność i indywidualna wrażliwość wykonawczyni oraz stworzenie, w przestrzeni dźwiękowej wiarygodnych postaci scenicznych pod względem zarówno charakterologicznym jak i muzycznym. Doktorantka, w moim przekonaniu, rozwiązała założone zagadnienie artystyczne, tym samym spełniła wymagania art.187 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (tj.DZ. U. z 2023 r. poz. 742 z późn. zm.). Stawiam wniosek o przyjęcie jej pracy doktorskiej.

prof. dr hab. Piotr Miciński

